

egy napon összeköltözik. Fiatalságukon kívül más semmijük sincs. Tehát lakodalomra nem telik. A gyerekek cserepednek s mindég több kellemetlenségük lesz születésük miatt. Aztán a rokonság is biztatja őket állandóan, hogy ne csufoskodjanak, hanem kössenek törvényesen is házasságot. A vége legtöbb esetben az, hogy egyszer csak nagy szégyenkezve elmennek az anyakönyvvézetőhöz és a paphoz.

Elszomorítóbb a nép halálozási adatai is. Ezen a vidéken természetes halálnem a tüdővész. A néhánynapos gyermek tüdőgyulladásban hal meg, a fiatalok tüdővészben. Szomorúan látjuk azonban, hogy a fiatalok mellett milyen nagy számmal vannak 30—35—40 évesek is. Amióta a Stefánia Szövetség egyes kerületeket gondozás alá vett, rohamosan javultak az állapotok s a csecsemők halálozási arányszáma jelentősen csökkent. De ez csak lokális javulást jelent: ameddig a Szövetség működésének hatásköre kiterjed.

Azonban ennek a sok nyomorúságnak is van határa. Ha valaki elérte azt, hogy végre meghalhat, igénytelen életéhez hasonlóan, igen puritán módon temetik el.

Az egyszerű, fenyőfa koporsót felteszik a parasztszékerekre s elindulnak a több kilométer távolságban levő hullaház felé. A fáradtan cammogó lovak egykedvűen huzzák a kocsit, sőt még mintha örülnének is a kényelmes menésnek. Nem nyerte nekik fájdalmasan — ahogyan ezt a regényekben szokták — amikor gazdájukat viszik utolsó útjára. Talán az ennek az oka, hogy kölcsönkért lovakal történik a temetés.

A hűségese kutya sem követi szűkülve a halottas menetet, mivel már régen megszokta. Nem bírta nézni a nagy nyomorúságot. Ha ugyan éhen nem pusztult már előbb.

Mindössze néhány megtört, beesett arcu, kislírszemű ember vonzolja magát a kocsi után. A hozzátartozók, a rokonok. Meg egy-két ismerős vagy kíváncsi. Szinte irigykedve nézik a koporsót, a benne fekvőt, aki már túl van minden földi bajon, s akit már nem izgat, hogy mikor árvezznek, — most már talán a temetési költségért is. A hullaház bent van a falu vagy a »központ« szélén. Ide megérkezvén, rögtön beszaszlanak valakit az orvosért. Az orvos ilyenkor legtöbbször hamarosan kijön, megállapítja a halál nemét és visszamegy. Vélemény a halott egyik rokona is, aki majd kihozza az orvostól az igazolványt. Ha ezt megkapta, akkor mehet a paphoz, akivel együtt aztán kimennek a hullaházhoz.

A halottat csak akkor szokás bevinni a templomhoz, ha bizonyos díjat lefizetnek. Erre pedig kevésnek van pénze. A temetés összes költsége különböző. Az átlag 35—50 pengő körül van. De kisgyermek temetése már 4 pengőért is lehetséges. Egy-egy halál tehát csak rövid ideig állítja meg őket az örökös harcban, melyet fentartásukért vívnak a földdel, az idővel s a tanyai sorssal. Tovább kuporgatják, izzadják véres verejtékekkel össze az árendát, amit *tiszavidéki buzában* kell fizetniük. Habár legtöbbnek csak rozs terem. Így aztán a tiszavidéki buzában fizetendő bér megemésztí legtöbbjük jövedelmének nagyrésztét. S talán ebben rejlik nagy szegénységüknek egyik oka.

Ez aztán kihat lelkiületükre és egész életükre egyaránt s ez formálja vallásosságukat is, ha nem is ideálissá, de mindenesetre egyedülállóvá.

Helytelen iskolaügyi intézkedések

A szegedi állami négyévfolyamu felsőkereskedelmi iskolában a beiratkozási díj a mai mostoha gazdasági viszonyok mellett 47 pengő 24 fillér, amelynek a megfizetése alól semmi körülmények között felmentésnek helye nincsen. Ha színjeles a felveendő tanuló és amellet olyan szegény, mint a templom egere, akkor sem veheti föl az igazgató, mert nincsen joga a beiratkozási díjat elengedni. Ezt az intézkedést kegyetlenségnek lehet minősíteni. Szegeden működik a végzett tanulók szövetsége, amely az ilyen tanulóknak segítségére siet és helyette befizeti a beiratkozási díjat. Ott, ahol ilyen szövetség nincsen, vagy ha van és nincsen rá fedezete, a legtehetségesebb szegény tanulókat nem lehet felvenni. Tizenhárom cimen szedik a beiratkozási díjat és csodálatosképen — a segítő egyletnek ebből egy fillér sem jut. Manapság, amikor aránylag sokkal több a segélyre szoruló tanuló, mint a világháború előtti korszakban. Akkor a beiratkozási díj tíz korona volt és egy korona jutott a segélyező egyletnek, úgyhogy a beiratkozási díjat ezzel együtt 11 koronában állapították meg.

Szegeden a segélyező egylet is rá van utalva a végzett tanulók szövetségének a támogatására. A május 30-iki nyiregyházi közgyűlésen indítványoztam ennek a természetellenes állapotnak a megszüntetését, de sajnos, erre illetékes helyről azt a választ kaptam, hogy manapság a bevételeket nem lehet csökkenteni. *Szegénysorsu, jeles és jörendű* tanulóknak csak el lehetne engedni a beiratkozási díjat és a 47 pengő 24 fillérből talán csak lehetne 2—3 pengőt juttatni a segítő egyletnek is?

Érettségi vizsgálatok. A világháború előtt már foglalkoztam ezzel a témával és gyakran írtam erről cikkeket, amelyekben kérve-kértem az illetékes tényezőket, hogy törüljék el ezt a vizsgálatot, de ha végleg kiküszöbölni nem akarják, léptessék életbe a legegyszerűbb formát, hogy ez a *ceremóniális felesleg* mennél kevesebb izgalmat és kétségbeesést okozhasson a tanulóknak és a szülőknek egyaránt. Természetellenes folyamat az, ha egy tanuló a középiskolába jár nyolc éven keresztül és sohasem bukott meg és az érettségi vizsgálaton nemcsak javítóvizsgára utalják, hanem még arra is, hogy egy év múlva ismétlje meg az érettségi vizsgát. Arról értesültem egyébként, hogy egy olyan tanuló, aki az egyik középiskolában mind a nyolc éven keresztül szín jeles tanuló volt, most az érettségi vizsgálaton két tantárgyból — *elégséges* osztályzatot kapott. Tanári működésem egész ideje alatt mindig az volt a véleményem és ezt most is fentartom, hogy ez az eljárás elsősorban *blamázs* a tanári testületre, másrészt meg elkésztítő hangulatot kelt a tanulóknak és családjaiknak is. Május 15-én a tanári testület határozatot hoz, nyolc évi tapasztalat után, hogy ez a tanuló érettségi vizsgálatra képes és másnap már az első érettségi írásbeli vizsgálaton az eredmény *elégtelen*. A tanári testület nyolc évi (a kereskedelmi iskolában négy évi) tapasztalat után téves határozatot hozott a tanuló képességére és egyéniségére vonatkozólag, ez óriási hiba nemcsak az érdekelt tanárra, hanem az egész tanári testületre is. Igaz, hogy gyakran az érettségi-jelöltnek ez a vizsgálat olyan izgalmat okoz, és annyira idegesíti, hogy a legegyszerűbb kérdésre sem tud elfogadható választ adni. Ebben az esetben ártalmatlan a tanári testület, mert erre a rendkívüli körülményre nem számíthatott, éppen ezért lényegesen kellene megváltoztatni ezt az egész érettségi vizsgálati eljárást, hogy ilyen méltánytalan esetek elő ne fordulhassanak.

Reich Manó.

Szabadalmat

megszerez, értékesít minden államban **Aron és Molnár** SZABADALMI IRODA Budapest, VIII., Rákóczi ut 15. — Felvilágosítás díjtalan. M. 3

Képes katalógus díjtalan!

Világ hírnevét az angol

»IMPERIAL«

fotolemez és film minősége révén szerezte. Kapható:

Liebmann látsszerésznél, Kelemen ucca.

Egy vasuti zsebtolvaj kifosztotta a Debrecenbe utazó szegedi postafőfelügyelőt

(A Délmagyarország munkatársától.) Sulyosan megkárosította egy vakmerő utazó zsebtolvaj Siposs Lajos szegedi postafőfelügyelőt. Siposs Lajos csütörtökön Szegedről Debrecenbe utazott. Szolnokon a debreceni vonat csatlakozására kellett várnia és ezt az időt a szolnoki állomáson töltötte. Várakozás közben mellé szegődött egy jó fellépésű, barna arcú férfi, aki beszédbe ereszkedett a postafőfelügyelővel. Siposs elbeszélgetett a jóbeszédű férfivel, majd amikor beérkezett a vonatja, elbucsuzott az idegen férfitől és felszállt a Debrecen felé menő vonatra.

A vonaton kellemetlen meglepetés érte Siposs Lajost, amikor a zsebtárcáját keresni kezdte, mert a tárcát sehol sem találta. A tárcában volt 95 pengő, azonkívül az arcképes vasuti igazolvány, továbbá egy egynegyedes és két egyenlőcados osztálysorsjegy. A tolvaj azonkívül kilopta Siposs mellényzsebéből 400 pengő értékű aranyórát és láncát együtt.

Siposs a debreceni állomáson azonnal jelentést tett a rendőrszobában az ismeretlen zsebtolvaj ellen és megadta a személyleírását is, amelynek alapján a rendőrség megindította a nyomozást. A debreceni rendőrség rádiókörözést adott le a zsebmetsző ellen, aki valószínűleg rutinos nemzetközi zsebtolvaj és leginkább állomásokon fosztja ki gyanútlan áldozatait. A rádiókörözés alapján országsszerte keresik a vakmerő zsebtolvajt.

Ventilátorok

hat havi részletre 2 évi jótállás mellett 50 pengőért kaphatók Deutsch Albert

rádió és villamossági vállalatnál

Kárász ucca 3. sz. Telefon: 8—71.

237

Értesítem mélyen tisztelt vevőimet és üzletbarátaimat, hogy üzletemet, bor- és pálinkakereskedésemet f. évi július hó 14-én Kórház ucca 13. szám alól Polgár ucca 10. és Löw Lipót ucca 11. szám alá helyezem át, a Dreher-sörrel szemben.

Gárgyán Imre és Fia.

Telefon 11—45.

244

Dr. MÁLNAI INTÉZET

Alapított 1895. Budapest, VI., Bajza ucca 20. Telefon: Aut. 175—51.

Elemi fiú és leányiskola.

Leánylyceum,

mely főiskolai tanulmányokra képesít. Internátus bentlakó és félbentlakó növendékek számára. A beiratások megkezdődtek. Felvilágosítással és prospectussal szolgál az igazgatóság. H. 3

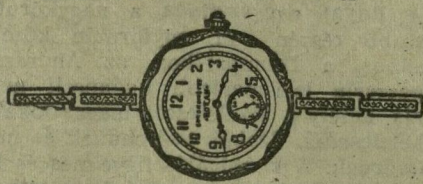
PANNONIA SZÁLLÓ

BUDAPEST, VIII., RAKOCZI-UT 5.

Elsőrangú szálló. Az előkelő családok régi, jó hírnevű találkozóhelye a főváros központjában. A legmodernebb felszerelés és minden kényelem. Fürdők. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. 37

Házastársak! Jegyespárok!

Hogya egymást szeretik, Roxan és V. és karóval

egymást titkon meglepi.

Magyarországi vezérképviselői és főlerakati

Műhoffer V.

művés és ékszerésznél, Széchenyi tér 9. sz.

Nagyságos Asszonyom!

Kimélni akarja haját, mely a folytonos sütés által eltöredezik, Akar állandóan ondolált fejet, mellyel bátran vízbe mehet, mely ha izzad is, rendben marad, úgy

tartós ondolálást készíttessen

Hoffmanné nőifodrásznál,

a legújabb eljárás szerint.

234